

Jaswant Kaur v. Major Harpal Singh, etc. (R. N. Mittal, J.)

ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਦਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਜਾਣਗੇ, ਪਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਦਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਦਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਦਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਧਾਰਾ 26 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (5) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 26 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (5) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(20) ਸ਼ਾਇਦ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਸੰਸਦੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਵੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਲਈ ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾੜਨਾ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਲਈ 'ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ' ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ।। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਤਾਂ ਹੀ ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਗੈਰ-ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਜੋ ਵੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਬੜੇ ਹੋਏ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਝੁਕਾਅ ਸਾਡੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

(21) ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 'ਨਾਨ-ਲੇਅਰਿੰਗ' .

(22) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਐਨ.ਕੇ.ਐਸ

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ

ਓ ਚਿਨੱਘਾ ਰੈਂਡੀ, ਆਰ ਐਨ ਮਿੱਤਲ ਅਤੇ ਕੇਐਸ ਟਿਵਾਣਾ ਜੇ. ਜੇ.

ਜਸਵੰਤ ਕੌਰ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਅਪੀਲੈਂਟ

ਬਨਾਮ

ਮੇਜਰ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ- ਜਵਾਬਦੇਹ

1964 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 253

4 ਅਪ੍ਰੈਲ 1977

ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ (1956 ਦਾ XXX)— ਇੱਕ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਰੀਸਟੇਟਿਡ ਜਾਇਦਾਦ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਔਰਤ — ਸੈਕਸ਼ਨ 14 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) — ਕੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ—ਅਜਿਹੀ ਔਰਤ—ਕੀ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਮਾਲਕ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਤੋਹਫੇ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਾਧਨ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਾਂ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਇਦਾਦ, ਜਿੱਥੇ ਤੋਹਫੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਵਸੀਅਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਫਰਮਾਨ, ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਅਵਾਰਡ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀਮਤ ਰਹਿਣਗੇ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਉਸਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏਗੀ। ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਸੀਅਤ, ਤੋਹਫੇ, ਫਰਮਾਨ, ਅਵਾਰਡ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਾਧਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਪੂਰੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ (2) ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕੇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਪ ਧਾਰਾ ਦਾ ਸਾਦਾ ਪੜ੍ਹਨਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੇਕਰ ਦੋ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, (i) ਸੰਪੱਤੀ ਉੱਤੇ ਔਰਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਤੇ (ii) ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਬੰਦੀਜ਼ਦਾ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾਉਣ ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਕੇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 14 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਔਰਤ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਤੋਹਫੇ, ਵਸੀਅਤ, ਅਵਾਰਡ, ਡਿਕਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਹਾਸਲ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਕ੍ਰਾਇਬ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ।

(ਧਾਰਾ 5, 6 ਅਤੇ 9)।

ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਮਾਨਯੋਗ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਸ਼੍ਰੀ ਏ. ਡੀ. ਕੋਸ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਨੂੰ 6 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1976 ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਓ. ਚਿਨੱਪਾ ਰੈੱਡੀ, ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਆਰ. ਐਨ. ਮਿੱਤਲ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਖਰਕਾਰ 4 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1977 ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਵਧੀਕ ਜਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ, ਮਿਤੀ 4 ਦਸੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ, ਸ਼੍ਰੀ ਆਫਤਾਬ ਸਿੰਘ ਬਖਸ਼ੀ, ਸਬ-ਜੱਜ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮਿਤੀ 4 ਦਸੰਬਰ, 1963 ਨੂੰ 16 ਮਾਰਚ, 1963; ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ।

Jaswant Kaur v. Major Harpal Singh, etc. (R. N. Mittal, J.)

ਐਚ.ਐਲ ਸਿੱਬਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਐਚ.ਐਲ ਸਰੀਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਏ.ਕੇ.ਜੈਸਵਾਲ, ਰਜਿੰਦਰਾ ਜੈਨ, ਵਿਨੋਦ ਕਟਾਰੀਆ, ਵਕੀਲ ਸਨ ।

ਐਮਐਲ ਸੇਠੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸੀਐਮ ਚੋਪੜਾ, ਅਤੇ ਐਨਸੀ ਜੈਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਵਾਬਦਾਰਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਨ ।

ਨਿਰਣਾ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ:-

ਆਰ.ਐਨ ਮਿੱਤਲ, ਜੇ __ (1) ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਜਸਵੰਤ ਕੌਰ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਇਹ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਫਰੀਦਕੋਟ, ਮਿਤੀ 4 ਦਸੰਬਰ, 1963 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੇ ਮੇਜਰ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੁਦਈ

(2) ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਐਡੀ, ਝਗੜੇ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ। ਉਸਨੇ 5 ਜੂਨ, 1938 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਸੀਅਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਅੱਧੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਘਰ ਉਸਦੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਮੇਜਰ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੀ ਚੱਲ ਅਤੇ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ। ਜਸਵੰਤ ਕੌਰ, ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦੋ ਧੀਆਂ ਦੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਲਈ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ 6 ਜੂਨ 1938 ਨੂੰ ਕਸੌਲੀ ਵਿਖੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਸੀਅਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। 8 ਜੂਨ, 1938 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਗਏ। ਜਸਵੰਤ ਕੌਰ ਵਿਧਵਾ, ਦੋ ਨਾਬਾਲਗ ਧੀਆਂ ਅਤੇ ਮੇਜਰ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਭਰਾ।

(3) ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜਸਵੰਤ ਕੌਰ ਨੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਚਲਾਏ, ਅਰਥਾਤ, ਤਿੰਨ ਤੋਹਫੇ ਡੀਡ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ. 22, ਪੀ. 23 ਅਤੇ ਪੀ. 24 ਆਪਣੀਆਂ ਦੋ ਧੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ. 25, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ। 4 ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੌਰਗੇਜ ਡੀਡ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ P. 26 ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ 5 ਅਤੇ 6। ਮੇਜਰ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਮੁਦਈ, ਨੇ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸਾਰੀਆਂ ਅਲਹਿਦਗਰੀਆਂ। ਜਸਵੰਤ ਕੌਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਨ ਅਤੇ ਵਸੀਅਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਨ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਮੁਦਈ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਮੰਡਾ ਟੋਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਕਤ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਡਾ. ਜਸਵੰਤ ਕੌਰ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ, 1956 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਈ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਬਣੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜਸਵੰਤ ਕੌਰ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

Jaswant Kaur v. Major Harpal Singh, etc. (R. N. Mittal, J.)

ਜਿਸ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਖੁੰਝ ਗਏ। ਉਸਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ,

(4) ਡੀ ਏ ਕੇ ਡੀ ਐੱਚ ਕੋਸ਼ਲ, ਜੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵਿਧਵਾ ਦਾ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਸੰਪਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗੀ, ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ। ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਨੈਨਕਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ (1) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਸੇਠੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸਵਾਲ ਇਕ ਮੁਸ਼ਕਲ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਕੇਸ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(5) ਇਕਮਾਤਰ ਸਵਾਲ ਜਿਸ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ 5 ਜੂਨ 1938 ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਨੇ ਵਸੀਅਤ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦਾ ਅਸਲੀ ਭਰਾ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਖੇਤੀ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਵੀ ਵੇਰਵਾ ਵਸੀਅਤ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸਾ, ਹੋਰ ਚੱਲ ਅਤੇ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਲ, ਨਕਦੀ ਅਤੇ ਗਹਿਣੇ, ਉਸ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜਸਵੰਤ ਕੌਰ ਨੇ ਜੀਵਨ ਭਰ ਲਈ। ਉਸਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉਹ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ: -

“ਮੇਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਬਾਕੀ ਹਿੱਸਾ, ਮੇਰੀ ਹੋਰ ਚੱਲ ਅਤੇ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਮਾਲ, ਨਕਦ ਅਤੇ ਗਹਿਣੇ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੇ। ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਜਸਵੰਤ ਕੌਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ। ਇਸ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨਾਲ ਉਹ ਉੱਪਰਲੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਧੀਆਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਕਰੇਗੀ

(1) 1976 (1) ILR Pb. & Hy. 394.

Jaswant Kaur v. Major Harpal Singh, etc. (R. N. Mittal, J.)

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਸਵੰਤ ਕੌਰ, ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ, ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਆਦਿ ਸਮੇਤ ਸਮੁੱਚੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਲਕ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ।

ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

"14. (1) ਔਰਤ ਹਿੰਦੂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਾਲਕੀ ਹੋਵੇਗੀ ਨਾ ਕਿ ਸੀਮਤ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ।

ਵਿਆਖਿਆ। -ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ 'ਸੰਪੱਤੀ' ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹਿੰਦੂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਜਾਂ ਵਿਉਂਤ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਵੰਡ ਵੇਲੇ, ਜਾਂ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਜਾਂ ਬਕਾਏ ਦੇ ਬਦਲੇ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਤੋਹਫੇ ਦੁਆਰਾ, ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੋਵੇ, ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਚੱਲ ਅਤੇ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੁਨਰ ਜਾਂ ਮਿਹਨਤ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਨੁਸਖੇ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਔਰਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਤੋਹਫੇ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਾਧਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਕਰੀ ਜਾਂ ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਤੋਹਫੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਇੱਛਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਇੰਸਟ੍ਰੂਮੈਂਟ ਜਾਂ ਫਰਮਾਨ, ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਅਵਾਰਡ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਸੰਪੱਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਔਰਤ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮਿਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਦੀ ਸੀਮਤ ਜਾਇਦਾਦ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੇ ਸੰਪੱਤੀ ਤੋਹਫੇ/ਵਸੀਅਤ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਸਿਰਲੇਖ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦਾਨੀ/ਜਾਚੀਦਾਤਾ ਦਾਨੀ/ਵਧੀਕ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਜਾਇਦਾਦ ਲੈਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਦਾਨੀ/ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਕਰਤਾ ਹੋਰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (1)' ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਰੀਡਿੰਗ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਸੀਮਤ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ

ਭਾਵੇਂ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਜਾਵੇ। ਉਪ-ਭਾਗ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸਾਬਕਾ ਪਲੈਨੇਸ਼ਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਢੰਗ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਔਰਤ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀਮਤ ਜਾਇਦਾਦ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ *ਇਰਮਾ ਬਨਾਮ ਵੀਰਰੂਪਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (2)* ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ : -

“ਇੱਕ ਔਰਤ ਹਿੰਦੂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 14 (1) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਰਾਸ਼ਟਰ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹਿੰਦੂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਢੰਗਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਸਿਰਫ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਔਰਤ ਹਿੰਦੂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 14 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ 'ਉਸ ਦੇ ਪੂਰੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ' ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਦੀ ਸੀਮਤ ਮਾਲਕੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇ। . ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14(1) ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ, ਜੋ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਸੀਮਤ ਮਾਲਕ ਹੋਵੇਗੀ, ਹੁਣ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਾਲਕ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ 'ਸੀਮਤ ਜਾਇਦਾਦ' ਜਾਂ 'ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ' ਕਹੀ ਜਾਂਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ, ਜੋ ਪੁਰਾਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਮਾਲਕ, ਸੰਪੱਤੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਾਲਕ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤੀ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 14 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਸੰਪੱਤੀ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ "ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਹਿੰਦੂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਜਾਂ ਵਿਉਂਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਚੱਲ ਅਤੇ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ..." ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ . - ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ 'ਜਾਇਦਾਦ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

(2) ਏਆਈਆਰ 1966 9.ਸੀ. 1879

ਪਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 14 ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਅਤੇ ਅਧੀਨਤਾ (2) ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ 'ਐਕਵਾਇਰਡ' ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਾਲਕ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਔਰਤ ਹਿੰਦੂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਉਪਾਧੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਕੋਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਿਰਲੇਖ ਨਹੀਂ ਸੀ। ”

Jaswant Kaur v. Major Harpal Singh, etc. (R. N. Mittal, J.)

ਹੁਣ, ਮੈਂ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਨੂੰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਜਾਇਦਾਦ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦੁਆਰਾ ਤੋਹਫੇ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਾਧਨ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਿੱਥੇ ਤੋਹਫੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਵਸੀਅਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਫਰਮਾਨ, ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਅਵਾਰਡ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀਮਤ ਰਹਿਣਗੇ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਉਸਨੂੰ ਪੂਰਾ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਬਣਾਵੇਗੀ ਸੰਪਤੀ ਦੇ। ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਸੀਅਤ, ਫਰਮਾਨ, ਅਵਾਰਡ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਾਧਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੂਰੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (11) ਅਤੇ (2) ਦੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜਚੋਲ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕੇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੁਣ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ - ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਪ-ਭਾਗ ਦੀ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਰੀਡਿੰਗ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰੈਕਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੇਕਰ ਦੋ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ, (i) ਸੰਪਤੀ ਉੱਤੇ ਔਰਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ (ii) ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾਓ। ਜੇਕਰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(6) o ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਕੇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੈਂ *ਬਦਰੀ ਪਰਸ਼ਾਦ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ* ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। *ਕਸੋ ਦੇਵੀ* (3), ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (21) ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਜਾਂ ਅਪਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਹੈ।

(3) A.I.R. 1970 S.C. 1963.

ਐਮ,

I.L.R. Punjab and Haryana

(1977)2

(1) ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਸਤਰੀ ਹਿੰਦੂ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਸੰਪੱਤੀ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੈ। ਸੰਪੂਰਨ ਸਿੰਘ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (4) ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ: -।

“ਸੈਕਸ਼ਨ 14(1) ਇਹ ਉਪਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਔਰਤ ਹਿੰਦੂ ਦੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਉਸਦੀ ਪੂਰੀ ਮਾਲਕੀ ਹੋਵੇਗੀ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ। ਧਾਰਾ 14(1) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 14(1) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹਿੰਦੂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰਾਸਤ ਜਾਂ ਉਪਕਰਨ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਇੱਕ ਵੰਡ ਵੇਲੇ, ਜਾਂ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੇ ਬਦਲੇ, ਜਾਂ ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ, ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ, ਪਹਿਲਾਂ, ਜਾਂ ਪੁਰ-ਚੇਜ਼ ਜਾਂ ਨੁਸਖੇ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਔਰਤਧਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਵੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 14(2), ਜੋ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤੋਹਫ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਾਧਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਿੱਥੇ ਤੋਹਫ਼ੇ, ਵਸੀਅਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਾਧਨ ਜਾਂ ਫ਼ਰਮਾਨ, ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਅਵਾਰਡ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਸੰਪੱਤੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।”

(7) ਵਰਤਮਾਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਵਸੀਅਤ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਅੰਸ਼ ਉੱਪਰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸ਼ਬਦ ਜੋ ਇਸ ਤੱਥ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਸਵੰਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਲਿਮਿਟਡ ਅਸਟੇਟ ਵਜੋਂ ਰੇਖਾਕਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਸ. ਜਸਵੰਤ ਕੌਰ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਸੀਅਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ। ਜਸਵੰਤ ਕੌਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਹੋਵੇਗੀ; ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲੇਗੀ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨਾਲ ਧੀਆਂ ਦਾ ਪਾਲਣਾ ਪੋਸ਼ਣ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਜਸਵੰਤ ਕੌਰ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ। ਜਸਵੰਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਮਾਮਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ

(4) 1976 PLR 785

Jaswant Kaur v. Major Harpal Singh, etc. (R. N. Mittal, J.)

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਜਸਵੰਤ ਕੌਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਜੀਵਨ ਭਰ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਭਾਲਦੀ ਰਹੇਗੀ।

(8) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਐਚ.ਐਲ ਸਿੱਬਲ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ। ਉਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਤੋਹਫ਼ੇ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਅਜਨਬੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਾਰਸ ਹੋਣ ਜਾਂ ਦਾਨੀ/ਟੈਸਟਾ ਟੇਰ ਤੋਂ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਹ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਦੇ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਰਾਜੋ (5), ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤੋਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (6) ਅਤੇ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਨਛੱਤਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਸੁਪਰਾ.

(9) ਮੈਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਪਰੋਕਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਔਰਤ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਤੋਹਫ਼ੇ, ਵਸੀਅਤ, ਅਵਾਰਡ, ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪੱਤੀ ਹਾਸਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸੀਮਤ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ, ਤਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤਿਬੰਧਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਮਿਲੇਗੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 14 ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਡਿਵਾਈਜ਼' ਅਤੇ 'ਗਿਫਟ' 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ 'ਡਿਵਾਈਜ਼' ਅਤੇ 'ਗਿਫਟ' ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਏ ਗਏ ਸਨ। ਐਕਟ. ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸੰਪੱਤੀ ਕਿਸੇ ਉਪਹਾਰ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਕਿ ਦਾਨੀ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਜਾਇਦਾਦ ਲੈਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮ ਦਾ ਆਧਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਔਰਤ, ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮਰਦ ਸਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਜਾਇਦਾਦ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਦਾਨੀ / ਟੈਸਟਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਤੱਥ ਦੇ ਨਾਲ ਤੋਹਫ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

(5) 1966 PLR 382

(6) 1972 PLR 971.

ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ. (ਮੁੱਲਾ ਦੁਆਰਾ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 401 ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਦੇਖੋ, 13 ਵਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨ)। ਜੇਕਰ ਤੋਹਫਾ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤ ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਔਰਤ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਗਿਫਟ ਡੀਡ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਪ੍ਰੋਪਰਟੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀ। ਇਹਨਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਹੈ ਜੋ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1)।

(10) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਤੱਥ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚਲੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਦੇ ਚੰਦ ਦੇ ਕੇਸ (5) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਆਖਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਉਸ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੰਤਕਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਤੀ ਦੇ ਜਮਾਂਦਰੂਆਂ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਰੇਵਾ ਵਿਆਹ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਪਰਟੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੋਹ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਰੇਵਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜਮਾਂਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਪੀ.ਸੀ ਪੰਡਿਤ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਧਵਾ ਨੇ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਰਾਮ ਸਰੂਪ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, (6) (ਸੁਪਰਾ) ਆਖਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ, ਸੰਪਤੀ ਉਸ ਦੀ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਆਖਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕ ਦੇ ਉਲਟ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਂ ਨੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ, ਹਿੰਦੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੁਝ ਅਲੱਗ-ਬਲੱਗ ਬਣਾਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 14(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਂ ਸੰਪਤੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਨੰਦ ਦੇ ਤੱਥ . ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ (1) (ਸੁਪਰਾ), ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ।

(11) ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਕਿ ਰਿਵਾਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸੀ, ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ। ਉਹ 1942 ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਗਿਆ। ਹਰ ਕੌਰ, ਉਸਦੀ ਵਿਧਵਾ ਅਤੇ ਨੰਦ ਸਿੰਘ, ਪੁੱਤਰ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹਰ ਕੌਰ ਦੇ ਮਤਰੇਏ ਪੁੱਤਰ)। ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ

Jaswant Kaur v. Major Harpal Singh, etc. (R. N. Mittal, J.)

ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਲੰਬਿਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਜੂਨ, 1945 ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਕਮਰ ਵਾਅਦਾ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਹਰ ਕੌਰ ਨੇ ਇਕ ਸਮਝੌਤੇ ਅਧੀਨ 2/3 ਜ਼ਮੀਨ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਰਹੇਗੀ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਤਿਹਾਈ ਜ਼ਮੀਨ ਉਸ ਨੇ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਪੀਸੀ ਪੀਡਿਟ, ਜੇ. ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਆਇਆ। ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਆਖਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਵਾਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਵੀ ਇਹੀ ਚਾਰਜ ਸੀ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(1)(a) ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਰਿਵਾਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਣਾ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ.. ਇਸ ਲਈ, ਵਿਧਵਾ ਦਾ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਮੁੱਖ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਬਦਲੇ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 14 (ਐੱਚ) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਹ ਪੂਰੀ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਈ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ. ਹਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਅਲੋਪ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(12) ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤ ਦਾ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ, ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਸੰਪੱਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਿਤ ਸੰਪੱਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਉਕਤ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ।

(13) ਐਲਕੋਵ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਧਿਰਾਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਵੱਖਰਾ ਆਰਡਰ ਦੇਖੋ।

ਓ. ਚਿਨੱਪਾ ਰੈਡੀ, ਜੇ.

ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ, ਜੇ _____ ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਓ. ਚਿਨੱਪਾ ਰੈਡੀ, ਜੇ.—(14) ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਰਜਿੰਦਰ ਨਾਥ ਮਿੱਤਲ, ਜੇ. ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਕੇਵਲ ਸਪੁਰਨ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਕਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਲਾਭ ਸਿੰਘ (7), ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ

ਆਜ਼ਾਦੀ, ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਾ 14 ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਦਾਨੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਿਖਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਵੀ ਇੱਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਿਤ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਸੀ:

ਰੰਗਾਸਵਾਮੀ ਨੈਕਰ ਬਨਾਮ ਚਿਨਮੱਲ, (8) ਵਿਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ, ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਜਾਂ ਫਰਮਾਨ ਆਦਿ ਵਿਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਔਰਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 14 (1) ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਔਰਤ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਦਾਨਕਰਤਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਵਿਆਜ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਹਿੱਤ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 (1) ਦੁਆਰਾ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਇਕਰਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਸਹਿਮਤ ਹੋਏ ਸਨ, ਧਾਰਾ 14 (1) ਦੁਆਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਧਾਰਾ 14 (2) ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵਿਆਜ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰੋਪਰਟੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਵਧੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 14(2) ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂ ਔਰਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 14(1) ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਿਤ ਵਿਆਜ ਵਧਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 14(2) ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ।”

ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਸੀ, “ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਹਿੰਦੂ ਵਿਧਵਾ ਨੇ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਦੋ ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸਾ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰਹੇਗੀ (7) 1976 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 785.

(8) ਏਆਈਆਰ 1964 ਮੈਡ. 387.

Surjit Singh v. The State of Punjab, etc. (S. S. Sandhwalia, JJ)

ਬਿਨਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕੀ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਦੋ-ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਜੋ ਵਿਆਜ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਸੰਪਤੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ? ਬਦਰੀ ਪਰਸ਼ਾਦ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਵਧ ਗਈ ਹੈ। ਜੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਹੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤਾ ਦੁਆਰਾ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਹਿੰਦੂ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਧੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੋਰ ਕਹਿਣ ਲਈ, ਜੇ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਉਸ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੰਪਤੀ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਾਰਾ 14 (1) ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦਾ ਉੱਦਮ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੇਰੇ ਸ਼ੱਕ. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੈਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 14 (2) ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾ ਤਾਂ ਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਨੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਰਜਿੰਦਰ ਨਾਥ ਮਿੱਤਲ, ਜੇ . ਮੈਂ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ।

ਐਨ. ਕੇ. ਐਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਫੁਟਕਲ ਸਿਵਲ.

ਓ. ਚਿਨੱਪਾ ਰੈੱਡੀ ਐਸ. ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਆਰ. ਐਨ ਮਿੱਤਲ, ਜੇ. ਜੇ.

ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

Surjit Singh v. The State of Punjab, etc. (S. S. Sandhwalia, JJ)

1976 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 1779 .

5 ਅਪ੍ਰੈਲ 1977

ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨਿਯਮ 1934— ਨਿਯਮ 12.2(3), 13.8(1), 13.17, ਅਤੇ 14.1
(2)- ਨਿਯਮ 14.1— ਕੀ ਵਿਧਾਨਿਕ—ਹੇਠਲੇ ਅਧੀਨਾਂ ਦੀ ਸੀਨੀਆਰਤਾ—ਕੀ ਅੰਤ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ
ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ-